

Helenai ir Jeannine'ai,
mano drašiosioms, šauniosioms,
įkvepiančioms močiutėms

1

LINA

– Gal geriau apsikeiskime, – sakau Bitei, stiebdamasi nuo kėdės, kad matyčiau ją virš savo kompiuterio ekrano. – Aš kraunu į kelnes. Geriau tu pradėk, o aš užbaigsiu – tada jau nebebūsiu, na, supranti... – Mosikuodama rankomis pabandau perteikti savo psichologinę būseną.

– Artistė iš sudegusio teatro? – palenkusi galvą klausia Bitė.

– Nagi. Prašau.

– Lina. Brangi drauge. Kelrode žvaigžde. Mano mėgstamiausia rakštie užpakaly. Tau kur kas geriau nei man sekasi pradėti pristatymus, ir mes tikrai visko nekeisim dabar, likus dešimčiai minučių iki susitikimo su svarbiausiu klientu. Lygiai kaip ir nekeitėm per pastarąjį tarybos susirinkimą ar per priešpaskutinį, ar dar anksčiau, nes tai nesąmonė, ir, jei atvirai, aš net nenutuokiu, kas parašyta pirmose skaidrėse.

Susmunku kėdėje.

– Tiesa. Taip. – Vėl strykteliu. – Tiesiog šįkart *tikrai* jaučiuosi...

– Hmm... – Bitė linksi, nepakeldama nuo ekrano akių. – Žinau. Blogiau nei visada. Dreba rankos, prakaituoja delnai

ir visa kita. Bet vos tik prieš juos atsistosi, pasijusi kaip žuvis vandenyje, ir niekas nieko nepastebės.

– O kas, jei mane ištiks...

– Neištiks.

– Bite, man tikrai atrodo...

– Žinau, kad atrodo.

– Bet šįkart...

– Beliko aštuonios minutės, Lina. Pabandyk pakvėpuoti.

– Kaip pakvėpuoti?

Pauzė.

– Na, žinai. Kvėpuoti?

– Ai, tiesiog paprastai? Maniau, kalbi apie kokią nors meditacinę techniką.

Ji šnarpšteli. Pauzė.

– Lina, šimtus kartų įveikei gerokai sudėtingesnes užduotis.

Susiraukiu delnais apglėbdama kavos puodelį. Įduboje po šonkauliais tvinkčioja baimė, rodos, kone apčiuopiama – kaip akmuo, mazgas, kažkas, ką galėčiau išsipjauti peiliu.

– Žinau, – sakau. – Žinau.

– Turi tiesiog suimti save į rankas, – aiškina man Bitė. – O tai padarysi tik vėl žengdama į ringą. Aišku? Nagi. Juk tu Lina Koton, jauniausia vyresnioji verslo konsultantė, „Selmonto“ du tūkstančiai dvidešimtųjų viltis. Ir... – ji prityla, – neilgai trukus, vieną gražią dieną, mūsų nuosavo verslo bendrasavininkė. Taip?

– Taip. Tiesiog *nesijaučiu* kaip ta Lina Koton.

Bitė stebi mane, iš susirūpinimo suraukusi nupieštus antakius. Užsimerkiu ir susikaupusi mėginu nuvyti baimę šalin – vieną akimirką suveikia: blyksteli žmogus, kuriuo buvau prieš

pusantrų metų, žmogus, kuris per šitokią pristatymą slystų lyg per sviestą.

– Pasiruošusios, Bite, Lina? – teiraujasi generalinio direktoriaus pavaduotojas, sukdamas pro mus, sėdinčias „Upgo“ biure.

Atsistojusi susvirduliuoju – staiga supykina. Įsitveriu stalo krašto. Šūdas. *Šito* dar nebuvo.

– Kas yra? – šnipšteli Bitė.

Nuryju seiles ir iš visų jėgų delnais atsiremiu į stalą, net riešus suskausta. Akimirką atrodo, kad tikrai nepajėgsiu – tiesiog tai ne man ir, Dieve, kaip aš *pavargau*, – bet tada pagaliau plūsteli ryžtas.

– Nieko, – sakau. – Imkimės darbo.

Praėjo pusvalandis. Ne itin ilgas laiko tarpas. Per tiek nepažiūrėsi vienos „Bafi, vampyrų žudikės“ serijos ir... ir neiškepsi didelės bulvės. Bet visiškai sužlugdyti savo karjerą *įmanoma*.

Šito aš ir bijojau. Jau gerus metus dirbau apgraibomis, žioplai klysdama ir pražiūrėdama dalykus, kurių šiaip jau *niekada* nepražiūrėčiau. Nuo tada, kai mirė Karla, staiga viską tarsi pradėjau daryti nebe dešine, o kaire ranka. Bet aš labai stengiausi, stūmiausi į priekį ir atrodė, kad pavyksta.

Paaiškėjo, kad ne.

Nuoširdžiai maniau, kad per tą susitikimą numirsiu. Anksčiau, universitete, jau esu patyrusi panikos priepuolį, bet ne tokią stiprų. Dar niekad nesijaučiau šitokia bejėgė. Baimė tarsi išsikerojo: mazgas vijosi spiralėmis, kurios veržė man riešus, čiurnas, gerklę. Širdis taip daužėsi, vis greičiau ir greičiau, galiausiai beveik nebepriklausė kūnui, taškėsi lyg nirtulingas paukštelis, įkliuvęs man tarp šonkaulių.

Supainioti *vieną* pajamų sumą dar būtų atleistina. Bet vos taip nutiko, sukilo šleikštulys, tada supainiojau kitus skaičius ir dar kelis, paskui padažnėjo kvėpavimas, o smegenis užplūdo... ne migla, greičiau ryški ryški šviesa. Tokia akinama, kad nieko nebemačiau.

Tad kai Bitė įsiterpė: „Gal leisk man...“

O kažkas kitas pasakė: „Nagi, jau darosi juokinga...“

Ir kai „Upgo Finance“ generalinis direktorius tarė: „Manau, jau pakaks, gal tu geriau...“

Aš jau buvau išėjusi. Keturlinka žiaugčiojau, įsitikinusi, kad tuoj tuoj mirsiu.

– Viskas gerai, – dabar ramina Bitė, tvirtai spausdama man rankas.

Pasislėpėm telefono būdelėje biuro kampe. Bitė ten mane nuvedė dūstančią ir išmuštą prakaito.

– Aš su tavim. Nusiramink.

Žiopčioju trūkšmingai gaudydama orą.

– Per mane „Selmontas“ neteks sutarties su „Upgo“? – išstenu.

– Rebeka dabar telefonu kalbasi su generaliniu direktoriumi. Neabejoju, kad viskas bus gerai. Nagi, tik kvėpuok.

– Lina? – kažkas kreipiasi. – Lina, kaip tu?

Neatsimerkiu. Jei nežiūrėsiu, gal tai nebus mano viršininkės pavaduotoja.

– Lina? Čia Sesi, Rebekos pavaduotoja.

Och. Kaip ji taip greitai atlėkė? Nuo „Selmonto“ valdybos iki „Upgo“ biuro – bent dvidešimt minučių metro traukiniu.

– Oi, Lina, kaip čia taip! – sako Sesi. Ji taip pat įsispraudžia į būdelę ir ima kibiai trinti man petį. – Vargšėlė. Ir gerai, išsiverk.

Tiesą pasakius, aš neverkiu. Lėtai iškvėpiu ir pažvelgiu į Sesi, kuri vilki stilingą suknelę ir pernelyg džiugiai šypsosi. Šimtąjį kartą sau primenu, kaip svarbu palaikyti kitas moteris verslo pasaulyje. Tikrai nuoširdžiai tuo tikiu. Šiuo kodeksu vadovaujuosi ir juo naudodamasi planuoju iškilti pati. Vis dėlto moterys irgi tėra žmonės. O kai kurie žmonės tiesiog siaubingi.

– Kuo galim tau padėti, Sesi? – sukandusi dantis prakošia Bitė.

– Rebeka atsiuntė patikrinti, kaip jautiesi, – dėsto ji. – Pati supranti. Po tavo... – Ji pamakaluoja pirštais. – ...tavo *šlystelėjimo*. – Subirbia jos „iPhone“. – O! Štai jos laiškas.

Mudvi su Bite įsitempusios laukiam. Sesi nežmoniškai lėtai skaito elektroninį laišką.

– Na? – skubina Bitė.

– A? – klausia Sesi.

– Rebeka. Ką ji rašo? Ar jai... Ar praradau „Selmontui“ sutartį? – išstenu.

Sesi kilsteli galvą, akis vis dar įsmeigusi į telefoną. Mes laukiam. Jaučiu, kad laukia ir panikos banga, pasirengusi vėl mane užlieti.

– Rebeka viską sutvarkė – argi ne šaunuolė? Šiam projektui jie samdys „Selmontą“ ir šiaip tokiomis aplinkybėmis buvo *labai* supratingi, – galiausiai šyptelėdama paaiškina Sesi. – Rebeka nori su tavim pasikalbėti, tai gal verčiau pasukėk atgal į biurą?

– Kur? – pratariu. – Kur ji nori susitikti?

– Ką? A, 5C, personalo skyriuje.

Žinoma. Kurgi daugiau ji mane atleistų?

Sėdim su Rebeka viena priešais kitą. Greta jos įsitaisiusi Džudė iš personalo skyriaus. Manychiau, nekoks ženklas, kad Džudė sėdi jos, o ne mano stalo pusėje.

Rebeka nusibraukia nuo veido plaukus ir pažvelgia į mane su skausminga užuojauta, kuri irgi tegali būti blogas ženklas. Štai Rebeka, geležinė ledi, pribaugimo vidury susitikimo meistrė. Kartą ji man pasakė, kad tikėtis neįmanomo yra vienintelis garantuotas būdas pasiekti geriausių rezultatų.

Iš esmės, jeigu ji man maloni, vadinasi, jai jau nebesvarbu.

– Lina, – prabyla Rebeka, – kaip jautiesi?

– Kuo puikiausiai, – sakau. – Rebeka, prašau, leisk man pasiaiškinti. Tai, kas nutiko per tą pristatymą, buvo... – nutylu, nes ji susiraukusi mojuoja ranka.

– Klausyk, Lina, aš žinau, kad savo vaidmenį atlieki puikiai, ir, dievaži, už tai tave myliu. – Ji žvilgteli į Džudę. – „Selmontas“ tikrai vertina tavo... ryžtą ir uolumą. Bet nebevyniokim į vatą. Atrodai visiškai tragiškai.

Džudė tyliai kosteli.

– Noriu pasakyti, nerimaujame, ar nesi kiek išsekusi, – pasitaiso Rebeka. – Patikrinom tavo bylą – kada pastarąjį kartą atostogavai?

– Ar čia... suktas klausimas?

– Taip, būtent, Lina, nes pernai nepasinaudojai *ne viena* atostogų diena. – Rebeka rūščiai pažvelgia į Džudę. – Šitai, beje, apskritai neturėtų būti įmanoma.

– Jau sakiau, – sušnypščia Džudė, – nežinau, kaip ji prasydo!

Aš tai žinau kaip. Personalas skyrius gražiai kalba apie būtinas kasmetes atostogas, bet iš tiesų tegali dukart per metus atsiųsti elektroninį laišką su tau likusių atostogų dienu

skaičiumi ir motyvaciniais papostringavimais apie „gerovę“ ir „visapusį rūpestį“ bei „atokvėpį, būtiną išsiskleisti jūsų potencialui“.

– Bet tikrai, Rebeka, jaučiuosi visiškai gerai. Labai apgailėstauju, kad mano... kad sužlugdžiau šio ryto susitikimą, bet jei leistum...

Dar daugiau raukymosi ir mojavimo.

– Lina, man labai gaila. Žinau, kad tau nepaprastai sunkus etapas. Šis projektas itin įtemptas, ir aš jau kurį laiką jaučiau, kad mes be reikalo tau jį užkrovėme. Žinau, kad dažniausiai šaipausi taip sakydama, bet tavo savijauta man tikrai svarbi, aišku? Taigi, pasitarę su partneriais, nusprendėme nušalinti tave nuo „Upgo“ projekto.

Staiga mane visą nupurto gėdingas perdėtas drebulys – taip kūnas primena vis dar nesantis mano valioje. Išsižioju kalbėti, bet Rebeka mane aplenkia.

– Taip pat nusprendėme neskirti tau jokių kitų projektų du ateinančius mėnesius, – tęsia ji. – Laikyk tai atostogomis. Dviejų mėnesių atostogomis. Tau draudžiama įžengti į „Selmonto“ būstinę, kol pailsėsi, atsipalaiduosi ir nebeatrodysi lyg grįžusi iš karo zonos. Sutarėm?

– Tai tikrai nebūtina, – bandau prieštarauti. – Rebeka, prašau. Leisk man įrodyti, kad...

– Tai prakeikta dovana, Lina, – pratrūksta Rebeka. – Apmokami laisvadieniai! Du mėnesiai!

– Aš nenoriu. Noriu dirbti.

– *Tikrai?* Nes iš tavo veido atrodo, kad nori *miegoti*. Manai, nežinau, kad visą šią savaitę dirbdavai iki antros nakties?

– Aš atsiprašau. Žinau, kad turėčiau laikytis įprastų darbo valandų, tiesiog buvo keletas...

– Nekritikuoju tavo darbotvarkės, tik klausiu, moterie, kada tu, po velnių, ilsiesi?!

Džudė sureagoja kosčiojimais. Rebeka ją perveria nepatenkintu žvilgsniu.

– Savaitę, – sakau beviltiškai. – Pasiimsiu savaitę atostogų, pailsėsiu, o kai tik grįšiu...

– Du. Mėnesiai. Atostogų. Viskas. Jokių derybų, Lina. Tau šito reikia. Neversk manęs užsiundyti personalo skyriaus, – tai ištaria abejingai kryptelėdama Džudės pusėn.

Džudė įtraukia smakrą, lyg kas būtų jai prieš veidą garsiai suplojęs ar skėlęs sprigtą į kaklą.

Vėl pajuntu, kaip greitėja kvėpavimas. Na, taip, buvo nelengva, bet negaliu du mėnesius sėdėti rankas susidėjus. Niekaip. „Selmonte“ svarbiausia reputacija: jei po šito susitikimo su „Upgo“ pasitrauksiu ištisoms aštuonioms savaitėms, tapsiu pajuokos objektu.

– Per aštuonias savaites niekas nepasikeis, – ramina Rebeka. – Aišku? Kai grįši, mes tebebūsime čia. Ir tu tebebūsi Lina Koton, jauniausia vyresnioji darbuotoja, darbštuolė, gudruolė. – Ji įdėmiai žvelgia į mane. – Visiems kartais reikia pertraukos. Netgi tau.

Vos ne vos iššliaužiu iš kabineto. Maniau, mane išmes – buvau pasiruošusi tiradą apie neteisėtą atleidimą. Bet... atostogos?

– Tai kaip? – klausia Bitė, išnirusi taip arti, kad net klupteliu. – Tykojau, – paaiškina. – Ką sakė Rebeka?

– Išvarė... atostogų.

Kurį laiką Bitė mirksi.

– Eikim gal pietauti.

Komercijos gatvėje laviruojant tarp turistų ir verslininkų, mano rankoje suskamba telefonas. Pažvelgusi į ekraną susverdėju ir vos neatsitrenkiu į vyrą, kuriam iš burnos lyg pypkė kybo elektroninė cigaretė.

Bitė man per petį irgi žvilgteli į telefoną.

– Neprivalai dabar atsiliepti. Tegul skamba.

Mano pirštas pakibęs virš žalio rutuliuko ekrane. Pečiais susidaužiu su praeinančiu kostiumuočiumi – jis niurgzteli mane nublokšdamas, Bitė padeda man atgauti pusiausvyrą.

– Ką manim dėta sau patartum? – klausia ji.

Atsiliepiu telefonu. Bitė atsidūsta ir atidaro duris į Vatsono kavinę, mudviejų mėgstamą vietą tomis ypatingomis progomis, kai išeinam iš darbo pavalgyti.

– Labas, mama, – tariau.

– Lina, labas!

Krūpteliu. Jos balsas toks džiugus ir dirbtinai kasdieniškas, lyg būtų pasirepetavusi prieš skambindama.

– Noriu su tavim pasikalbėti apie hipnoterapiją, – sako.

Atsisėdu priešais Bitę.

– Ką tokią?

– Hipnoterapiją, – pakartoja mama šįkart jau kiek mažiau užtikrintai. – Neteko girdėti? Lidse yra tuo užsiimantis žmogus – manau, mums tikrai padėtų, Lina. Ir dar pagalvojau, kad galėtume išbandyti abi, kai kitąkart atvažiuosi.

– Man nereikia hipnoterapijos, mama.

– Čia ne kažkokia hipnozė kaip Dereno Brauno* ar panašių, o...

– Mama, man nereikia hipnoterapijos. – Tyloje girdžiu,

* Derrenas Brownas – britų iliuzionistas, hipnotizuotojas, TV žvaigždė. *Čia ir toliau – vertėjos pastabos.*

kaip ją nudiegia mano aštrus tonas. Užsimerkusi stengiuosi kvėpuoti lėčiau. – Žinoma, tu gali pabandyti, bet man nereikia.

– Tiesiog manau... galbūt... gal mums būtų naudinga ką nors drauge nuveikti, nebūtinai terapiją, bet...

Pastebiu, kad ji nebeįstare „hipno“. Atgalia ranka persibraukiu plaukus, pirštais jausdama pažįstamą standų lako lipnumą, ir išsisuku nuo Bitės žvilgsnio iš kitapus stalo.

– Manau, turėtume pamėginti kalbėtis kur nors, kur... saugi erdvė. Vien pozityvus dialogas.

Mamos lūpose girdžiu naujausios perskaitytos savigalbos knygos žodžius. Atsargiai pasyvus balso tonas, santūri intonacija, „pozityvus dialogas“ ir „saugi erdvė“. Bet vos tik sudvejoju, vos tik užsinoriu ištarti: „Taip, mama, jei tik pasijusi geriau“, prisimenu sprendimą, kurį priimti Karlai ji padėjo. Motina leido mano seseriai nutraukti gydymą – pasiduoti.

Nemanau, kad net Dereno Brauno hipnoterapija padėtų man su tuo susitaikyti.

– Pagalvosiu, – sakau. – Atia, mama.

– Atia, Lina.

Bitė palaukia, kol nusiraminsiu.

– Na, kaip? – galiausiai klausia.

Visus metus Bitė drauge su manim rengė „Upgo“ projektą – ji padėjo man išgyventi mirus Karlai. Apie mano santykius su mama ji žino tiek pat kiek mano vaikinai, jei ne daugiau – Itaną matau tik savaitgaliais ir retkarčiais šiokiadieniais, vakarais, jei abiem pavyksta laiku baigti darbus, o su Bite praleidžiu po maždaug šešiolika valandų per parą.

Smarkiai pasitrinu akis – pirštai aplimpa makiažo trupinėliais. Turbūt atrodau kaip kaliausė.

– Buvai teisi. Nereikėjo atsiliepti. Netinkamai kalbėjau.

– Man pasirodė, kad visai neblogai, – atitaria Bitė.

– Prašau, pakalbam apie ką nors kita. Ne apie mano šeimą. Ir ne apie darbą. Ar panašias negandas. Papasakok apie vakarykštį pasimatymą.

– Jei nenori negandų, pasirink kitą temą, – sako Bitė atsi-lošdama kėdėje.

– O, ne, nieko gero? – klausiu.

Mirksėdama bandau sulaukyti ašaras, bet Bitė maloniai ap-simeta nepastebinti.

– Ne. Šlykštu. Kad nieko nebus, supratau jam pasilenkus pabučiuoti mane į skruostą – tvoskė pridvisusiu, apskretusiu rankšluosčiu, kuriuo turbūt šluostėsi veidą.

Šitai suveikia – pakankamai šlykštu, kad parblokštų mane į dabartį.

– Fui, – pritariu.

– Be to, prie akies jam buvo prilipęs traiškanų gumuliu-kas. Kaip akies snarglys.

– Ak, Bite.

Bandau rasti būdą pasakyti, kad taip greitai nenurašytų žmonių, bet liežuvnis neapsiverčia patarinėti, juolab kad ta rankšluosčio smarvė turėjo būti tikrai pasibjaurėtina.

– Planuoju pasiduoti ir susitaikyti su vienišos motinos li-kimu, – taria Bitė, mėgindama atkreipti padavėjo dėmesį. – Supratau, kad pasimatymai kur kas blogiau nei vienatvė. Kai esi viena, bent jau neturi jokios vilties.

– Jokios vilties?

– Aha. Jokios. Puikumėlis. Viskas visiems aišku: po vieną kaip gimėm, taip ir mirsim, ir taip toliau, ir panašiai... O štai pasimatymai sužadina *daugybę* lūkesčių. Iš tiesų pasimatymai

yra tiesiog viena ilga skausminga pamoka apie tai, kokie nuviliantys žmonės. Kaskart, vos tik pradedi tikėti radusi gerą, malonų vyrą... – Ji pamakaluoja pirštais. – Išlenda mamytės problemytės, trapi savivertė ir keisti sūrio fetišai.

Padavėjas pagaliau pažvelgia į mus.

– Kaip paprastai? – šūkteli per visą kavinę.

– Aha! Jai ant blynų daugiau sirupo, – atsišaukdama Bitė parodo į mane.

– Sakei „sūrio fetišų“? – klausiu.

– Tarkim, mačiau nuotraukų, po kurių man nebesinori bri.

– Bri? – pasibaisėju. – O, Dieve, bet juk bri toks skanus! Kaip kas nors galėtų jį išniekinti?

Bitė plekšnoja man per ranką.

– Miela drauge, tikėtina, niekada ir nesužinosi. Tiesą sakant, jei jau turiu tau kelti nuotaiką, kodėl mums nepakalbėjus apie *tavo* tobuluosius santykius? Spėju, Itanas jau artėja prie lemtingojo klausimo. – Ji pastebi mano veido išraišką. – Ne? Apie tai irgi nenori kalbėti?

– Tiesiog vėl plūstelėjo... – Užsidengiu graužiančias akis. – Siaubas. O Dieve, o Dieve, o Dieve...

– Kad geriau susigaudyčiau: dėl kurios krizės dabar dieva-
gojiesi? – teiraujasi Bitė.

– Dėl darbo. – Krumpliais iki skausmo įsispaudžiu akis. – Negaliu patikėti, kad jie man du mėnesius neduos darbo. Tai lyg... mini atleidimas.

– Bet iš tikrųjų, – Bitės balso tonas priverčia mane atitraukti rankas ir atsimerkti, – tai dviejų mėnesių atostogos.

– Na taip, bet...

– Lina, aš tave myliu ir žinau, kad tau žemė dabar slysta iš po kojų, bet, prašau, pamėgink į tai pažiūrėti teigiamai. Nes

bus sunkoka tave mylėti, jei ateinančias aštuonias savaites burbėsi dėl dviejų mėnesių mokamų laisvadienių.

– Ak, aš...

– Varyk į Balį! Patyrinėk Amazonės džiungles! Plauk aplink pasaulį! – Ji kilsteli antakius. – Ar žinai, kiek atiduočiau dėl tokios laisvės?

Nuryju seiles.

– Taip. Teisybė. Atsiprašau, Bite.

– Tau pasisekė. Suprantu, kad nerimauji ne vien dėl laisvadienių. Tiesiog gal nepamiršk ir tų, kurie privalomas atostogas praleis dinosaurų muziejuose su devynmečiais.

Lėtai įkvepiu ir iškvepiu, gromuliuodama šią mintį.

– Ačiū tau, – sakau, artinantis padavėjui. – Man reikėjo tai išgirsti.

Bitė nusišypso, tada nužvelgia savo lėkštę.

– Žinai, – atsainiai taria, – *galėtum* grįžti prie mūsų verslo planų.

Krūpteliu. Jau porą metų mudvi planuojame įsteigti savo konsultacijų įmonę – buvom jau beveik pasirengusios, bet tada mirė Karla. Ir viskas šiek tiek... apstojo.

– Taip! – atsakau kiek beišgalėdama džiugiau. – Būtinai.

Bitė kilsteli antakį. Susigūžiu.

– Atleisk, Bite. Aš noriu, tikrai, tiesiog dabar tai atrodo... neįmanoma. Kaipgi mes įkursim savo verslą, jei net nesugebu išsaugoti darbo „Selmonte“?

Pilna burna kramtydama blyną Bitė susimąsto.

– Gerai, – taria. – Suprantu, pastaruoju metu tavo savivertė patyrė smūgį. Aš galiu palaukti. Bet, net jei šio laiko neskirsi verslo planams, turėtum jį skirti *sau*. Manajai Linai Koton „išsaugoti darbą“ nėra aukščiausias siekis ir ji tikrai

nevartoja žodžio „neįmanoma“. Norėčiau, kad manoji Lina Koton sugrižtų. Taigi, – draugė nutaiko į mane šakutę, – turi du mėnesius jos paieškoms.

– Ir kaip turėčiau tą padaryti?

Ji trukteli pečiais.

– Rasti save nėra mano talentas. Aš tik dėlioju strategiją – tau pačiai teks ją įgyvendinti.

Šitai mane prajuokina.

– Ačiū, Bite. – Staiga sugriebiu jos ranką. – Tu nuostabi. Tikrai. Nepaprasta.

– Mmm, gerai. Pasakyk tą vienišiams Londono vyrams.

Ji taukšteli man per delną ir vėl imasi šakutės.

AILINĖ

Praėjo keturi ilgi malonūs mėnesiai nuo tada, kai mano vyras pasipustė padus su mudviejų lankyto šokių būrelio mokytoja, ir dar nebuvo minutės, kai jo pasigesčiau.

Prisimerkusi spoksau į stiklainį ant indaujos. Riešas skausmingai tvinkčioja po penkiolikos minučių mėginimų atsukti dangtelį, bet aš nepasiduosiu. Daugybė moterų visą gyvenimą praleidžia vienos ir *atsisuka* stiklainius.

Rūsčiu žvilgsniu perveriu stiklainį ir kaip reikiant save subaru. Man septyniasdešimt devyneri. Teko gimdyti. Teko prisirakinti prie buldozerio ginant mišką. Teko susiremti su Betse dėl naujų automobilių statymo taisyklių Žemutiniame kelyje.

Tikrai kaip nors atidarysiu šitą niekam tikusį makaronų padažo stiklainį.

Dekas nuo palangės stebi, kaip knisu virtuvės įrankių stalčių ieškodama, kas pavaduotų mano vis mažiau naudingus pirštus.

– Manai, aš sena kvaiša, taip? – kreipiuosi į katiną.

Deko uodega suvinguriuoja. Pašaipus vingurėlis. Jis reikia: „Visi žmonės kvaiši. Turėtum sekti mano pavyzdžiu. Man stiklainius atidaro kiti.“

– Na, džiaukis, kad tavo šio vakaro užkandėlė maišelyje, – sakau jo pusėn grūmodama spagečių šaukštu.

Man išvis nepatinka katės. Tai Vaidas pernai sumanė įsigyti kačiukus, bet neteko susidomėjimo Antu ir Deku*, kai sutiko panelę Čia Čia Čia ir nusprendė, kad Hamlėjus jam per mažas, o katės – tik senukams. „Gali turėti juos abu, – pareiškė didžiadvasiškai. – Geriau dera prie tavo gyvenimo būdo.“

Pasipūtęs mulkis. Be to, jis už mane vyresnis – rugsėjį bus aštuoniasdešimt vieni. O mano gyvenimo būdas... Palauk ir pamatysi, Vaidai Kotonai. Tu tik palauk, po šimts, ir pamatysi.

– Daug kas čia pasikeis, Deklanai, – tariau katinui, gale stalčiaus pirštais užgriebdama duonriekį peilį.

Nė kiek nesujaudintas Deklanas lėtai sumirksi, tada išplečia akis ir išslysta pro langą pamatęs, kaip suspaudusi abiem rankomis iškeliu peilį ir nutaikau į stiklainio dangtelį. Pradūrusi tyliai šūkteliu „aha!“ – prireikia kelių dūrių, lyg nepatyrusiai žudikei Agatos Kristi pjesėje, bet dabar dangtelis lengvai atsisuka. Niūniuodama sau po nosimi pergalingai supilu stiklainio turinį į keptuvę.

Štai. Kai tik padažas sušyla ir makaronai išverda, patraukiu prie valgomojo stalo su arbata ir sėdu prie savo sąrašiuo.

Bazilis Volingemas

Pliusai:

- šalia gyvena – netoli reiktų vaikščioti
- savi dantys
- pakankamai mitrus vaikyti voveres iš lesyklėlių

* *Ant & Dec* – komikų, TV vedėjų, prodiuserių Anthony McPartlino ir Declano Donnelly duetas.

Minusai:

- žiauriai nuobodus
- visad rengiasi tvidu
- gali būti fašistas

Ponas Rodžersas

Pliusai:

- vos 67-erių
- vešlūs plaukai (labai įspūdinga)
- šoka kaip Paša iš „Šokių su žvaigžde“* (dar įspūdingiau)
- su visais mandagus, net su Baziliu (įspūdingiausia)

Minusai:

- itin religingas. *Labai* dievobaimingas. Gali būti nuobodus lovoje
- Hamlėjuje lankosi vos kartą per mėnesį
- nesidomi niekuo, išskyrus Jėzų

Dr. Piotras Novakas

Pliusai:

- lenkas. Kaip įdomu!
- gydytojas. Naudinga sergant
- įdomus pašnekovas, puikus „Scrabble“** žaidėjas

* Pavelas Kovaliovas – profesionalus šokėjas, 8 sezonus dalyvavęs britų televizijos šokių projekte „Strictly Come Dancing“.

** „Scrabble“ – vienas populiariausių stalo žaidimų. Žaidėjai tarsi kryžiažodyje rungiasi, stengdamiesi sudėlioti kuo daugiau ir kuo ilgesnių žodžių.

Minusai:

- gerokai per jaunas (59)
- tikriausiai vis dar myli savo buvusią žmoną
- truputį panašus į Vaidą (ne jo kaltė, bet vis tiek bjauroka)

Lėtai kramtydama pasiimu rašiklį. Visą dieną bandžiau išsisukti nuo šitos minties, bet... privalau surašyti *visus* laisvus tinkamo amžiaus vyrus. Bazilį juk įtraukiau.

Arnoldas Makintairas

Pliusai:

- kaimynas
- tinkamo amžiaus (72)

Minusai:

- šlykštus padaras
- nuvuodijo mano triušį (neįrodyta, bet faktas)
- nupjovė mano medį, pilną paukščių lizdų
- išsiurbia visą pasaulio grožį
- pusryčiams turbūt minta kačiukais
- panašu, kad kilęs iš žmogėdrų
- nekenčia manęs beveik taip kaip aš jo

Po akimirkos išbraukiu „kilęs iš žmogėdrų“, nes nedera čia painioti jo tėvų – jie galėjo būti ir visai normalūs. Bet kačiukų punktą palieku.

Štai. Visas sąrašas. Pakreipiu galvą, bet ir kitu kampu tebeatrodo nykiai. Reikia pripažinti tiesą: Harksdeilo Hamlėjuje

pasirinkimas nedidelis – gyventojų čia 168. Jei savo metuose noriu susirasti mylimąjį, turiu ieškoti plačiau. Pavyzdžiui, Tontingame. Tontingame mažiausiai 200 gyventojų ir jis vos už pusvalandžio kelio autobusu.

Suskamba telefonas – vos suspėju į svetainę.

– Alio?

– Močiut? Čia Lina.

Mano veidą nutvieskia šypsena.

– Palauk, prisėsiu.

Įkrentu į savo mėgstamiausią fotelį – žaliąjį su rožėmis. Šitas telefono skambutis – geriausia dienos dalis. Net tada, kai pokalbiai būdavo siaubingai liūdni, nes šnekėdavomės vien apie Karlos mirtį arba apie viską, išskyrus tai, nes buvo pernelyg skausminga, – net tada šie pokalbiai su Lina mane įkvėpdavo.

– Kaip laikaisi, mieloji? – klausiu.

– Gerai, kaip tu?

Prisimerkiu.

– Girdžiu, kad negerai.

– Žinau, atleisk, automatiškai atsakiau. Kaip žmogui nusičiaudėjus sakai „į sveikatą“. – Girdžiu, kaip ji nuryja seiles. – Močiut, man buvo... darbe patyriau panikos priepuolį. Jie mane išsiuntė dviejų mėnesių atostogų.

– Oi, Lina! – Prie širdies prispaudžiu ranką. – Bet visai gerai, kad gausi laisvo laiko, – greitai sakau. – Pertraukėlė tau bus į naudą.

– Jie sodina mane ant suoloelio. Iškritau iš žaidimo, močiut.

– Na, suprantama, po to, ką tau teko...

– Ne, – sako ji ir užsikerta, – visai ne. Dieve, aš... aš pažadėjau Karlai, sakiau jai, kad tai manęs nesustabdys... jos

mirtis. Ir ji visad sakydavo... sakydavo, kad taip manimi dėdžiuojasi. O dabar...

Ji verkia. Ranka įsitveriu megztinio taip, lyg Antas ar Dekas nagais įsikibtų man į skreitą. Net vaikystėje Lina beveik niekada neverkdavo. Kitaip nei Karla. Toji nuliūdusi keldavo į viršų rankas kaip sielvarto skulptūra, kaip melodramos aktorė – būdavo sunku nesusijuokti. O Lina tik susiraukdavo ir nunarindavo galvą, priekaištingai žvelgdama pro tas savo ilgas tamsias blakstienas.

– Nagi, mieloji. Karla norėtų, kad paatostogautum, – tariu.

– Žinau, kad turėčiau apie tai galvoti kaip apie atostogas, bet negaliu. Tiesiog... tragiškai susimoviau, – jos balsas slopus, lyg kalbėtų užsidengusi burną.

Nusiimu akinius ir pasitrinu nosies kuprele.

– Visai *nesusimovei*, mieloji. Tu paprasčiausiai persitempusi. Gal atvažiuok šiam savaitgaliui? Viskas atrodo kur kas geriau, išgėrus puodelį karšto šokolado, galėsim ramiai pasikalbėti, Hamlėjyje truputį nuo visko atitrūksi... – Ilga tylą. – Senokai čia nebuvai, – nedrąsiai priduriu.

– Žinau. Labai atsiprašau, močiut.

– Ak, nieko baisaus. Atvažiavai išėjus Vaidui – už tai aš labai dėkinga. Ir man labai pasisekė, kad anūkė taip dažnai paskambina.

– Bet, aišku, kalbėtis telefonu ne tas pat. Ir aš tikrai ne... Juk žinai, kad labai norėčiau tave pamatyti.

Nė užuominos apie motiną. Iki Karlos mirties Lina bent kartą per mėnesį parvykdavo aplankyti Marianos. Kada baigsis šita nelemta nesantaika? Stengiuosi niekada apie tai neužsiminti – nenoriu kištis, ne mano reikalas. Bet...

– Mama tau skambino?

Vėl ilga tyla.

– Taip.

– Dėl... – Ką gi jinai galiausiai pasirinko? – Hiperterapijos?

– Hipnoterapijos.

– Ak, taip.

Lina tyli. Ji tokia *nepalenkiama*, ta mūsų Lina. Kaipgi jos susitakys, jei abi tokios siaubingai užsispyrusios?

– Tiesa. Nesikišiu, – sakau į tylą.

– Atleisk, močiut. Žinau, kad tau nelengva.

– Ne, ne, dėl manęs nesijaudink. Bet pagalvok apie šį savaitgalį, gerai? Sunku pagelbėti per atstumą, mieloji.

Išgirstu šnirpstelėjimą.

– Žinai ką, močiut, atvažiuosiu. Seniai planuoju ir... ir tikrai norėčiau tave pamatyti.

– Va! – pradžiungu. – Būtų puiku. Paruošiu tavo mėgstamiausios arbatos ir apšviesiu naujausiomis kaimo paskalomis. Žinok, Rolandas laikosi dietos. O Betsė nesėkmingai bandė nusidažyti plaukus – turėjau ją su rankšluosčiu ant galvos nuvežti pas kirpėją.

Lina prunkšteli.

– Ačiū, močiut, – sako po akimirkos. – Visad man pakeli nuotaiką.

– Tam Ailinės ir reikalingos, – primenu. – Rūpintis vienai kita.

Taip sakydavau jai vaikystėje – pilnas Linos vardas taip pat Ailinė. Mariana pavadino ją mano garbei, nes tada, dešimtojo dešimtmečio pradžioje, visi manė, kad mirsiu nuo sunkaus plaučių uždegimo. Kai paaiškėjo, kad dar nesibeldžiu į dangaus vartus, pasidarė pernelyg painu, ir Lina tapo Lina.

– Myliu tave, močiut, – sako ji.

– Aš irgi tave myliu, brangioji.

Padėjusi ragelį prisimenu, kad nepapasakojau apie savo naująjį projektą. Susiraukiu. Buvau pasižadėjusi papasakoti, kai kitąkart paskambins. Iš tiesų aš nesigėdiju pradėjusi meilės paieškas. Bet tokie senų žmonių įsimylėjimai jaunimą prajuokina. Ne pikta, tiesiog neapgalvotai, kaip kad juokiamės iš suaugėliškai besielgiančių vaikų ar sutuoktinių, bandančių apsipirkti savaitei.

Grįžusi į svetainę pažvelgiu į savo liūdną pretendentų sąrašuką. Dabar jis atrodo ypač nereikšmingas. Mano mintyse vien Karla. Pabandau galvoti apie ką nors kitą – Bazilio tvido švarkus, Piotro buvusią žmoną, bet iš to jokios naudos, tad apsiraminiu ir leidžiuosi į prisiminimus.

Prisimenu Karlą vaikystėje – garbanę nubrozdintais keliais, spaudžiančią sesers ranką. Prisimenu ją paauglystėje nuskalbtais „Greenpeace“ marškinėliais, liesą, bet išsišiepusią, ugningą. Galiausiai prisimenu Karlą, gulinčią Marianos svetainėje. Sulysusią, perkreiptu veidu, iš visų likusių jėgų dar besigrumiančią su vėžiu.

Netiksliai pasakoju – ji neatrodė silpna, vis dar buvo ta pati ugningoji Karla. Net paskutinį sykį, kelios dienos iki mirties, atvažiavus Linai, Karla nenorėjo girdėti jokių vyresniosios sesers aimanų.

Ji gulėjo specialioje ligoninės lovoje, kurią į Marianos svetainę atgabeno rūpestingi slaugai, taip sparčiai ją įrengę ir pasprukę, kad nespėjau nė arbatos užkaisti. Mudvi su Mariana stovėjome prieangyje. Lina buvo prie lovos, fotelyje, kurį ten iškart pristūmėme ir nebepatraukėme. Svetainės viduryje dabar stovėjo ne televizorius, o lova su kreminės spalvos ranktū-

riais prie čiužinio šonų ir nuolat pataluose pasimetančiu pilku valdymo pulteliu, kuriuo keičiamas lovos aukštis ir Karlai padedama atsisėsti.

– Tu neįtikėtina, – ašarotomis akimis Lina kalbėjo savo seseriai. – Manau, tu tiesiog... tiesiog neįtikėtina ir tokia drąsi, ir...

Staigiau, nei atrodė pajėgianti, Karla pliaukštelėjo seseriai per ranką.

– Nustok. Jei nemirčiau, tikrai taip nekalbėtum, – tarė. Silpnas ir gergždžiantis jos balsas vis tiek išliko pašaipus. – Dabar tu man malonesnė nei įprastai. Tai nenormalu. Norėčiau vėl išgirsti, kaip švaistau savo gyvenimą...

Lina susigūžė.

– Aš nenorėjau...

– Lina, viskas gerai, tik erzinu.

Sesuo neramiai pasimuistė fotelyje, o Karla užvertė akis, tarsi sakytų: „Och, dėl Dievo meilės!“ Jau buvau pripratusi prie jos veido be antakių, bet prisimenu, kaip keistai atrodė iš pradžių – kažkodėl net keisčiau nei nuslinkus rudoms garbanoms.

– Gerai, gerai. Surimtėsiu, – pažadėjo.

Tada, pažvelgusi į mane ir Marianą, palietė sesers ranką – jos pirštai buvo tokie blyškūs ant įdegusios Linos odos.

– Nusiraminau? Dabar rimtai. – Karla trumpam užsimerkė. – Kai ką noriu pasakyti. Kai ką rimto. – Tada atsimerkė ir įsistebeilijo į Liną. – Prisimeni, tą vasarą, kai grįžai iš universiteto, išsiruošėm drauge į žygį. Tada pasakei, kad, tavo nuomone, verslo valdymo konsultacijos gali pakeisti pasaulį, o aš juokiausi? Ir paskui ginčijomės apie kapitalizmą.

– Prisimenu, – atsiliepė Lina.

– Man nederėjo šaipytis. – Karla nugurkė seiles, veide šmėkštelėjo skausmas, oda aplink akis įsitempė, virptelėjo sausos lūpos. – Turėjau įsiklausyti ir pasakyti, kad tavim didžiuojuosi. Tam tikra prasme tu iš tiesų keiti pasaulį – darai jį geresnį, ir pasauliui reikia daugiau tokių žmonių kaip tu. Noriu, kad išstumtum visus tuos pasipūtusius senius ir imtum viskam vadovauti. Įkurtum savo verslą. Padėtum žmonėms. Ir pažadėk, kad netekusi manęs nesustos.

Susikūpinusi ir drebėdama Lina pravirko. Karla papurtė galvą.

– Nagi, Lina, raminkis. Jėzau, štai ko sulauki surimtėjęs. Ar vėl turėsiu tau vožti?

– Ne, – juokdamasi pro ašaras atsakė Lina. – Ne, prašau, nereikia. Man tikrai skaudėjo.

– Na, tai žinok, kad kaskart, kai atsisakysi galimybės, kaskart, kai suabejosi savo jėgomis, kai norėsi nuleisti rankas... aš tau vošiu iš anapusbės.

Štai tokia buvo Karla Koton.

Ji buvo smarki, ji buvo padūkusi ir žinojo, kad be jos nesusitvarkysim.